

Cuprins

Partea I

Ancheta (I)

Moscova, 6 aprilie 2016	7
Berlin, mai 1945.....	16
Moscova, octombrie 2016	26
Paris, octombrie-noiembrie 2016.....	40

Partea a II-a

Ultimele zile ale lui Hitler

19 aprilie 1945

<i>„Unde sunt rușii ? Rezistă frontul ? Ce face Führerul ? Când părăsește Berlinul ?”</i> (Înalți funcționari naziști prezenți în <i>Führerbunker</i> -ul berlinez)	52
---	----

20 aprilie 1945

<i>„Ziua de naștere a Führerului, dar, din păcate, starea de spirit nu îndeamnă la sărbătoare.”</i> (Jurnalul intim al lui Martin Bormann).....	57
---	----

21 aprilie 1945

<i>„Începuse cea din urmă luptă.”</i> (Erich Kempka, șoferul personal al lui Hitler)	62
--	----

22 aprilie 1945	„Războiul e pierdut!” (Adolf Hitler).....	64
23 aprilie 1945	„Știu că Göring este un element putred.” (Adolf Hitler)	67
24 aprilie 1945	„Soldași, răniți, berlinezi, cu toții la arme!” (Apel al lui Goebbels în presa berlineză).....	70
25 aprilie 1945	„Adolf, bietul de tine, bietul de tine! [...] Toți te-au părăsit! Toți te-au trădat!” (Eva Braun)	74
26 aprilie 1945	„Rămâneți în viață, mein Führer, aceasta este voința fiecărui german!” (Hanna Reitsch, as al aviației germane).....	76
27 aprilie 1945	„Eva, trebuie să-l părăsești pe Führer...” (Hermann Fegelein, general SS și cumnat cu Eva Braun)	81
28 aprilie 1945	„Deschiderea negocierilor cu Himmler pentru a se pune capăt războiului în Europa.” (Agenția Reuters)	84
29 aprilie 1945	„Mein Führer Adolf Hitler, doriți s-o luați de soție pe domnișoara Eva Braun?” (Walter Wagner, ofițer nazist de stare civilă)	87
30 aprilie 1945	„Unde vă sunt avioanele?” (Hitler către pilotul său personal, Hans Baur)	101
1 mai 1945	„Hitler a murit. S-a luptat până la ultima suflare pentru Germania, împotriva bolșevismului.” (Alocuțiunea marelui amiral Dönitz la Radio Hamburg).....	105
2 mai 1945	„Hitler a fugit!” (Agenția de presă sovietică TASS).....	109

Partea a III-a

Ancheta (II)

Moscova, decembrie 2016	113
Lubianka, Moscova, decembrie 2016.....	122
Berlin, 2 mai 1945	138
Moscova, martie 2017.....	151
Moscova, mai 1945.....	171
Arhivele de Stat Militare din Rusia, Moscova, martie 2017.....	184

Partea a IV-a

Concluzii ?

Moscova, martie 2017.....	205
Berlin, 30 mai 1946.....	227
2017, vara	242
Paris, septembrie 2017	258
<i>Note privitoare la arhive</i>	281
<i>Mulțumiri</i>	285
<i>Note</i>	287

Jean-Christophe Brisard
Lana Parshina

MOARTEA LUI HITLER

Anchetă în dosarele secrete ale KGB

Traducere din limba franceză și note
de Dan Petrescu

POLIROM
2019

Acum se poate consacra liniștit ceremoniei ce se pregătește sub ochii săi.

De câteva minute, niște soldați își fac de lucru febril în mica sală unde Hitler obișnuiește să-și țină ședințele militare. Sub supravegherea lui Linge, scot scaune, mută mobile cu o anumită precipitare. Să fie oare, în sfârșit, pregătiri în vederea plecării?

Pe culoar apare un necunoscut în uniformă nazistă. Se numește Walter Wagner și vine direct de afară. Este escortat de doi bărbați cu un aer sever. Locuitorii adăpostului își pun întrebări: cine o fi? Are vreo legătură cu trădarea lui Himmler? Adjutantul Rochus Misch chestionează un camarad: „Mi-a spus, pe un ton laconic, că era vorba de un ofițer de stare civilă. Am făcut ochii mari. «Da, e un ofițer de stare civilă, fiindcă Hitler se va căsători!»”⁹⁶.

Eva Braun jubilează. De câteva zile își imploră amantul s-o ia de soție. Nu se poate resemna cu ideea de a muri fără să poarte oficial numele celui pe care-l iubește – acel bărbat întâlnit la München în 1929⁹⁷. Pe atunci nu avea decât 17 ani și lucra în atelierul fotografului agreat de Hitler, Heinrich Hoffmann⁹⁸. Foarte repede formează un cuplu. Ea îi pomenește de căsătorie. El îi răspunde că nu-și aparține sieși, că are deja o soție, care este Germania. Astăzi Germania nu-l mai satisface. Ca și cu o metresă nedemnă de dragostea lui, a hotărât să rupă jurămintele și, de aici încolo, e liber să se unească cu Eva Braun.

Alegerea martorilor la căsătorie fiind limitată de evenimente, ei vor fi Joseph Goebbels și Martin Bormann. Nici un martor feminin. Eva Braun n-are dreptul să-și spună părerea și-i acceptă de bine, de rău prezența lui Bormann, acest om pe care tare-l mai detestă. Amândoi își dispută de ani de zile afecțiunea lui Hitler; sunt geloși pe influența pe care o pot avea asupra stăpânului. Bormann, ca mulți dintre apropiații lui Hitler, o judecă sever pe tânăra femeie: îi lipsește profunzimea, se arată prea frivolă, mai preocupată de culoarea ojei unghiilor ei decât de politică. Hanna Reitsch, poate fiindcă era în secret îndrăgostită de Führer, merge până la o înfățișă drept o semi-idioată egoistă și infantilă⁹⁹.

Către ora 1 dimineață, viitorii soți pătrund în sala de recepție. Hitler e foarte palid la față, ca aceia care n-au mai văzut lumina zilei de mai multe zile. Poartă tunica sa militară obișnuită, boțită toată de orele petrecute de el lungit pe pat. Singură cochetație, și-a agățat de ea insigna de aur a partidului, Crucea de Fier clasa I și medalia răniților de război

din prima conflagrație mondială. Eva Braun e surâzătoare și îmbrăcată cu o rochie frumoasă de mătase albastru-închis. Pe deasupra, și-a pus o capă de blană cenușie și pufoasă¹⁰⁰. Cei doi miri se țin de mână și iau loc în fața lui Walter Wagner. Acesta tremură de frică. Tot nu-i vine să creadă că se află dinaintea stăpânului Germaniei. Cu glas nesigur, funcționarul începe să citească cele două pagini-tip despre obligațiile căsătoriei sub cel de-al III-lea Reich. Pe măsură ce înșiră aceste obligații, Walter Wagner își dă seama că nu pot fi îndeplinite. Format și condiționat spre a respecta *ad litteram* regulile promulgate de regimul nazist, nu știe cum să procedeze. Lipsesc o mulțime de documente oficiale, precum cazierul judiciar curat (de care Hitler nu s-ar fi putut prevala, de vreme ce fusese condamnat la cinci ani de închisoare după puciul său ratat din 1923), certificatul de la poliție privind bunele moravuri sau garanția loialității politice față de Reich a viitorilor soți. Aporia este totală pentru funcționar. Cu toate astea, Führerul nu poate aștepta. Finalmente, bărbatul se hotărăște să facă o excepție și stipulează negru pe alb în actul de căsătorie că soții au relevat împrejurările excepționale ale războiului pentru a fi scutiți de obligațiile și de termenele obișnuite. Așadar numai în virtutea bunei-credințe a mirilor funcționarul le validează originile pur ariene și faptul că nu sunt purtători de maladii ereditare¹⁰¹.

Vine apoi întrebarea esențială. Wagner își drege glasul și se lansează: „*Mein Führer* Adolf Hitler, doriți s-o luați de soție pe domnișoara Eva Braun? Dacă da, vă rog să răspundeți: «Da, doresc»”¹⁰².

Ceremonia nu va dura decât zece minute – exact cât mirii să răspundă afirmativ, să semneze documentele oficiale și să fie felicitați. Eva nu se mai numește Braun, ci Hitler¹⁰³. Mireasa e atât de emoționată încât greșește semnând documentul de stare civilă: începe să semneze cu un B majuscul ca pentru Braun, înainte de a-și veni în fire. B este șters neîndemânatic și înlocuit cu un H de la Hitler.

Recepția care urmează nu se prelungește mai mult de câteva minute¹⁰⁴. Camera Führerului a fost aleasă spre a-i primi pe cei câțiva invitați de marcă încă prezenți în buncăr: generali obosiți, funcționari nazști deprimați și trei femei aflate în pragul unei crize de nervi – Magda Goebbels și cele două secretare personale ale lui Hitler. Toți au dreptul la câteva cești de ceai și chiar la șampanie¹⁰⁵. Numai Traudl Junge, cea mai tânără secretară (are doar 25 de ani), nu se bucură de acest rar

moment de destindere. Abia ce are vreme să-și prezinte felicitările proaspătului cuplu că se și eclipsează, cu un aer anxios.

„Führerul era nerăbdător să vadă cât anume transcrisesem”, mărturisește ea în memorii. „Revenea mereu în camera mea uitându-se să vadă unde ajunsese, nespunând nimic, dar aruncând priviri neliniștite la ceea ce-mi mai rămăsese de dactilografiat din notele mele stenografiate.”¹⁰⁶ Traudl Junge e pe cale să treacă pe curat ceea ce-i dictase Hitler chiar înaintea ceremoniei de căsătorie: testamentul său. Mai precis, testamentele: unul de ordin personal, al doilea, mai lung, politic. În testamentul său personal, Hitler începe prin a-și justifica mariajul inopinat cu Eva Braun – ca și cum, în ochii lui, era necesar să explice un gest destul de curent, până la urmă, pentru un bărbat care trăiește marital cu o femeie de atâția ani:

Deoarece în toți acești ani de luptă nu m-am putut decide să-mi asum responsabilitățile întemeierii unui cămin, acum, înainte de a pune capăt existenței mele pământești, am hotărât să o iau de soție pe tânăra care, după ani îndelungați de credincioasă prietenie, a venit, din propria ei voință, să-mi fie alături în acest oraș practic asediat, cu scopul de a împărtăși același destin cu mine¹⁰⁷.

Un gest generos, dar care are un preț: moartea! În paragraful ce urmează, el indică faptul că soția sa îl va urma în mormânt. Cu acest prilej, deși evocă sinuciderea, nu pomenește nicidecum cuvântul precis:

Pentru a scăpa de infamia destituirii sau a capitulării, eu însumi și soția mea alegem moartea. Este voința amândurora ca trupurile noastre să fie imediat incinerate acolo unde mi-am îndeplinit cea mai mare parte din munca zilnică în decursul celor 12 ani pe care i-am pus în slujba poporului meu¹⁰⁸.

Eva Braun, cu toate că e direct vizată de aceste cuvinte, nu participă la redactarea testamentului. Să fie oare măcar la curent cu „cadoul de nuntă” pe care i-l pregătește soțul ei? ¹⁰⁹

Traudl Junge își recitește notele încă o dată. Își dă seama de dimensiunea istorică a sarcinii sale și n-are dreptul să greșească. Cu treizeci de minute mai devreme, când Hitler îi ceruse să-l urmeze în încăperea zisă de „conferințe” a buncărului [sau „sala hărților”], se aștepta să

retranscrie noi ordine militare. După cum obișnuia, începuse să se instaleze dinaintea mașinii sale de scris, cea special concepută cu litere mari, ca Hitler să le poată citi fără efort. „Stenografiati, vă rog, direct pe blocnotes”, i-a indicat el atunci, contrariindu-i astfel obiceiurile. Apoi, după un scurt moment de reflecție, se lansase: „Iată testamentul meu politic...”.

După război, Traudl Junge nu va mai conțeni să-și împărtășească în presă, în memorii și în fața Aliaților decepția pe care i-a inspirat-o acest text. Aștepta multe de la el, ca de la un epilog capabil să dea un sens tuturor suferințelor declanșate de nazism, să facă intelectual acceptabilă nebunia sângeroasă a unui dezastru programat încă de la redactarea volumului *Mein Kampf* din 1924. În loc de asta, secretara aude aceeași logoree nazistă pe care o cunoaște prea bine și mereu formulările atât de specifice limbii celui de-al III-lea Reich. Acest limbaj nazist, un intelectual evreu german, filologul Victor Klemperer, l-a teoretizat și i-a dat un nume: LTI (de la *Lingua Tertii Imperii*). Victor Klemperer observă expansiunea și generalizarea acestui nou mod de exprimare în decursul celor doisprezece lungi ani ai celui de-al III-lea Reich. Rămas în Germania, trebuie să se ascundă și scapă ca prin minune de lagărele morții. Abia după căderea regimului își va putea publica, în 1947, lucrarea consacrată acestei LTI. Potrivit lui, ea respectă niște reguli perfect stabilite. Obiectivul ei este de a se adapta omului nou pe care regimul pretinde să-l creeze pentru veacuri și veacuri în șir¹⁰. LTI e făcută atât pentru a înspăimânta dușmanul, cât și pentru a galvaniza poporul. Vocabularul pune în valoare acțiunea, voința, forța. Cuvintele sunt repetate ca un duruit de tobă¹¹, răspicate cu emfază și agresivitate – cuvinte care permit banalizarea celor mai groaznice acte de cruzime. Astfel, nu e vorba de a ucide, ci de „a purifica”¹². În lagărele de concentrare nu sunt eliminate niște ființe vii, ci niște „unități”¹³. Cât despre genocidul evreilor, el devine doar o „soluție finală”¹⁴.

Testamentul politic al lui Hitler este el singur unul dintre cele mai elocvente exemple ale acestui limbaj. Führerul începe prin a se prezenta drept victimă, apoi dă vina foarte repede pe dușmanul lui dintotdeauna: evreul.

Nu este adevărat că eu sau oricine altcineva din Germania am fi vrut războiul din anul 1939. Acesta a fost voit și provocat exclusiv

de acei oameni de Stat străini care aveau ei înșiși origine evreiască ori au acționat în slujba intereselor evreiești. [...] Pot să treacă și secole, dar din ruinele orașelor și monumentelor [noastre] va renaște ura împotriva adevăraților răspunzători, cărora trebuie să le mulțumim pentru toate acestea : evreimea internațională [*internationales Judentum*] și ucigașii ei plătiți¹⁵.

Traudl Junge se silește să restituie cât mai fidel stilul Führerului pornind de la notele ei. Sub privirea febrilă a șefului, continuă să bată la mașina de scris cât mai repede cu putință. Pasajul care urmează evocă, fără s-o pomenească explicit vreodată, soarta pe care regimul le-a rezervat-o milioanei de evrei :

Am explicat foarte clar faptul că evreimea, adevărata vinovată pentru această luptă criminală, va trebui să-și asume răspunderea dacă popoarele Europei vor fi din nou considerate pachete de acțiuni care pot fi vândute sau cumpărate la bursă sau [la] alte instituții financiare de către acești conspiratori internaționali. Mai mult, n-am lăsat nici o îndoială asupra faptului că nu vor muri de foame milioane de copii ai popoarelor ariene din Europa, nu vor muri milioane de adulți și sute de mii de femei și copii în orașele arse și bombardate până la nimicire, fără ca adevărații vinovați să ispășească pentru aceste crime, chiar [dacă] prin întrebuițarea unor mijloace mai umane împotriva lor¹⁶.

În pofida consecințelor fatale ale conflictului provocat și atârnat de politica-i agresivă, Hitler nu regretă nimic.

După șase ani de război care, cu toate înfrângerile, vor rămâne în istorie drept manifestarea luptei celei mai glorioase și mai eroice pentru existență a unei națiuni, nu pot părăsi acest oraș care este capitala acestui Reich. Deoarece forțele noastre armate sunt prea reduse ca să reziste atacurilor inamicului și fiindcă rezistența noastră a fost slăbită de niște creaturi la fel de oarbe pe cât de lipsite de caracter, țin să-mi împărtășesc soarta cu milioanele de alți oameni care și-au asumat-o și ei pe a lor. În plus, nu vreau să cad în mâinile inamicului care are nevoie de un nou spectacol organizat de evrei pentru înveselirea maselor isterizate de ei.

De aceea, m-am hotărât să rămân în Berlin și aici imi voi alege moartea prin voința mea liberă în momentul în care voi considera că poziția Führerului și a Cancelariei inșeși nu va mai putea fi menținută¹¹⁷.

În partea a doua a testamentului, el își confirmă oficial deciziile privitoare la excluderile¹¹⁸ lui Himmler și Göring, pe care-i anatemizează:

Trecând peste lipsa lor de loialitate față de mine, Göring și Himmler au adus prejudicii imense țării și națiunii întregi purtând tratative secrete cu inamicul, fără încuviințarea mea și împotriva voinței mele¹¹⁹, precum și prin tentativele lor de a pune mâna în mod ilegal pe conlucerea Statului¹²⁰.

Pe urmă, ca succesor al său în fruntea celui de-al III-lea Reich, îl numește pe marele amiral Dönitz. Acesta nu primește titlul de Führer, ci de președinte al Reichului¹²¹. Cât despre Goebbels, el devine cancelar. În totul, o duzină de ministere le sunt atribuite ultimilor fideli, fără a fi uitate Statele-Majore ale armatelor terestră, aeriană și navală – tot atâtea posturi virtuale, câtă vreme Statul și mașina de război naziste se află pe marginea imploziei.

Hitler încheie cu un ultim sfat:

Dar, mai presus de orice, le recomand conducătorilor națiunii și subordonaților lor respectarea neabătută a legilor rasiale și rezistența neîndurătoare la otrăvurile răspândite în toate națiunile de evreimea internațională¹²².

Traudl Junge e pe punctul de a termina, când este întreruptă de un Goebbels vădit tulburat – tocmai aflase de numirea sa drept cancelar. O refuză categoric, căci ea înseamnă că trebuie să-i supraviețuiască stăpânului său. Aceasta nu e cu puțință. Cu riscul de a complica și mai mult sarcina secretarei, șeful propagandei germane decide să-i dicteze propriul lui testament pe loc. „Sunt Gauleiterul Berlinului și locul meu e aici. Dacă Hitler moare, viața mea nu mai are nici un sens”¹²³, se lamentează el cu ochii în lacrimi. „Bateți, Frau Junge, bateți ce vă dictez.” Stilul e la fel de tipic nazist. E vorba de loialitatea sa față de Hitler și de hotărârea de a nu supraviețui căderii național-socialismului